

# Katsaus Kiinan Teollisuuksiin

Kirj. D. K. Lieu

**N**ykyaikaisten liikennevälineiden ja ulkomaakaupan lisäksi voidaan mainita kolme seikkaa, jotka kaikki ovat osaltansa vaikuttaneet Kiinan teollisuuden kehitykseen, kukin omalla tavallansa. Ensimmäisenä näistä kolmesta seikasta voimme mainita raaka-aineiden saannin, mikä selittääkin, miksi jauho-, papu- ja öljymyllyt suurimmalta osalta ovat Mandsuriassa, silkkilangan kehruumyllyt ja silkkikutomot Kiangsu ja Chiang nimisissä kaupungeissa, teräsmyllyt ja puuöljyn puhdistustehtaat Hankowissa, lasitehtaat Poshanissa, ruokosokerituotanto Kwangtungissa ja kasvisväriaineiden valmistuslaitokset Kiangsissa. Sanalla sanoen raaka-aineiden saanti yleensä määrää sen, mille paikkakunnille minkilainen teollisuus keskittyy, varsinkin sellaisissa maissa, joissa liikennevälineet raaka-aineiden kuljettamiseksi eivät ole sanottavan käytännölliset ja riittävät.

Toiseksi näistä kolmesta mainittavasta seikasta voimme nimittää ammattitaitoisten työläisten saannin. Tämä seikka onkin varsin tärkeä varsinkin sellaisilla teollisuusaloilla, joilla tuotanto suurimmaksi osaksi perustuu käsiteollisuuteen. Esimerkiksi mattoteollisuus ensin alkoi vaurastumaan huomattavasti Pekingissä ja uskottavasti vaan siksi että jotkut taitavat tibetiläiset matonkutojat opettivat pekingiläisille kuinka kallisarvoisia mattoja voidaan parhaiten valmistaa. Otti verrattain kauan aikaa ennenkuin tientsiniläiset matonkutojat oppivat kallishintaisten mattojen valmistustaidon penkingiläisiltä veljiltään ja mattoteollisuus alkoi kukoistamaan Tientsinin kaupungissa. Tientsin sittemmin tulikin mattoteollisuuden keskustaksi johtuen uskottavasti itseasiassa siitä, että sillä kaupungilla on hyvät mahdollisuudet, paremmat kuin Pekingillä, ulkomaiseen kauppaan nähden.

**S**amasta syystä, ammattitaitoisten työläisten saannista nimittäin, johtuneena voidaan kai myös pitää sekin, että cloisonne teollisuus (eräs laji emaljimaalausta) on keskittynyt Pekingiin. Ja uskottavasti samasta syystä johtuneena hiljattain jotkut shanghaiiset teollisuuden harjoittajat yrittivät saada Pekingistä keinotekoisien kukkien valmistajia — työläisiä — siirtymään Shanghaihin lupaamalla heille varsin hyvät ehdot, kun niitä mitataan Kiinassa yleensä käytännössä olevilla palkka- ja työehdoilla. Näissä ehdoissa nimittäin luvattiin kolmen vuoden sopimus jatkuvasta työstä, melkein kaksinkertaiset palkat ja lisäksi vielä kyytikulut molemmille päin.

Ja ammattitaitoisten työläisten saannista johtuneena voidaan kai pitää sitäkin, että silicimista (piikivestä) valmistettujen koristeiden tuotantolaitokset ovat keskittyneet Peking, Soochow ja Kanton nimisiin sekä joihinkin toisiin näitä lähellä oleviin kaupunkeihin, vaikka raaka-aine tälle teollisuudelle pääasiallisemmin saadaan Burma, Yunnan ja Sinkiang nimisiltä paikkakunnilta.

Kolmantena seikkana voidaan pitää joistakin yksilöistä johtuvaa yritteliäisyyttä. Tavallisesti aina löytyy seikkoja, jotka auttavat näitä yksilöitä tuotantolaitosten perustamisessa joillekin visseille paikkakunnille. Mutta täytyy myöntää, että useissa tapauksissa yksilöitten persoonalliset käsitykset ovat vaikuttamassa paikkakuntien valinnassa. Esimerkiksi Nanyang tunnetaan pongee silkistään (ohut, valkaisuaton silkki, jota saadaan villien silkkimatojen tuotteesta) vain siksi, että seitsemänkymmentä vuotta sitten eräs maistraatti neuvoi silkin valmistajille kuinka he voivat valmistaa hyvää silkkiä. Tämä maistraatti oli syntyisin perheestä, jonka jäsenet olivat pitkät ajat harjoittaneet silkin valmistamista. Voisimme ehkä hyvällä syyllä ainakin olettaa, että jos kyseessä oleva henkilö olisi ollut maistraattina jollakin toisella paikkakunnalla, niin Nanyang mahdollisesti ei olisi koskaan tullut pongee silkin tuotantokeskustaksi. Samantapaisesti voidaan Nantungin kehittymistä teollisuuskeskustaksi pitää suurelta osalta edesmenneen Chang Chienin ansiona. Chang oli syntynyt

Nantungissa ja mahdollisesti juuri tuo seikka vaikuttaa sen, että hän piti tuota kotikaupunkiaan etutilalla, vaikka hän olisi voinut monet niistä tuotantolaitoksista, joitten hyvinvointia ja edistymistä hän harrasti, yhtähyvin perustaa joillekin toisillekin paikkakunnille.

Nanchung kukoistaa tällä kertaa neulatuoantonensa vuoksi ehkä vain siksi, että jotkut sen kauppiasta toivat Hankowista uudenaikaisia koneita ja näin auttoivat uuden teollisuuden alkuun. Samalla kertaa tämän maakunnan toiset alueet, jotka tuottavat nisua, ovat varsin takaperoisella tasolla teollisuudessa ja kaupassakin ja uskottavasti vaan siksi, että ei ole sellaisia, jotka lainaisivat huomionsa erilaisille tuotannoille ja toimisivat niiden edistämiseksi. Saatuaan joittenkin yksilöiden kautta alkavan sysäyksen, jonka lisäksi sitten vaikuttavat raaka-aineiden saannista ja muista ehdoista riippuvat seikat, teollisuus juurtuu kiinni paikkakuntaan. Sitten se laajentuu, saa ohellensa toisia tuotantolaitoksia ja teollisuuksia ja niin paikkakunta tai kaupunki vihdoin muodostuu vilkkaaksi teollisuuskeskustaksi. Wusin nautti tällaisista suotuisista seikoista ja kehittyi varsin nopeasti teollisuuskeskustaksi. Tosin täytyy myöntää, että Lao nimisen perheen jäsenet ovat huomattavasti niiden joukossa jotka ovat saattaneet Wusihin teollisuuskeskustaksi.

Tässä yhteydessä voidaan mainita eräästä harhaluulosta, mikä on hyvin yleisenä käsityksenä Kiinassa asuvien ulkomaalaisten ja joittenkin kiinalaistenkin keskuudessa. Tämä harhaluulo on se, että Shanghai olisi tullut Kiinan huomatuimmaksi teollisuuskeskustaksi sen vuoksi kun siellä asuu ulkomaalaisia, jotka nauttivat itsenäisestä hallituksesta. Tässä harhaluulossa elävät ovat niin halukkaita väittämään, että ulkomaalaisten hallitus tarkoittaa "turvallisuutta ja hyvinvointia." Vaikkakin säännölliset olosuhteet yleensä ovat välttämättömiä teollisuuden kehitykselle, niin olisi kuitenkin väärin olettaa, että Shanghaiin teollisuudet olisivat kehittyneet siellä löytyvistä ulkomaalaisten asutusalueista johtuneina.

Pakolaisten tulviminen Shanghaiin voi kylläkin aiheuttaa vuokrien nousut ja muut sellaiset seikat, joita hyväksensä käyttäen talojen omistajat voivat kiskoa suhteettoman korkeita hintoja ja siten tehden voivat kerätä suuria omaisuuksia. Samoin kauppiat voivat saada lisäkundeja näistä pakolaisista. Talonomistajain ja kauppiaitten satunnainen hyvinvointi tosin pintapuolisesti katsot-

tuna kuvastaa kuin koko kaupunki nauttisi erikoisesta hyvinvoinnista. Mutta niin ei ole asianlaita. Teollisuuksien kehitykseen eivät voi vaikuttaa juuri sanottavasti ollenkaan sellaiset asustusalueet, jotka kaiken kaikkiaan käsittävät vain muutamien kanttimailien pinta-alan. Teollisuuksien kehitykselle välttämättöminä täytyy pitää sellaisia seikkoja kuin ovat raaka-aineiden sääntömahdollisuudet, hyvät liikennevälineet ja suotuisat edellytykset markkinoille.

Shanghaiin teollisuuksien edistymiselle edulliset seikat ovat: ensiksi se, että kaupunki sijaitsee laivaliikenteelle soveltuvan joen suussa, Yangze joen, joka kulkee lävitse useitten hyvin rikkaiden maakuntien, toiseksi se, että hyvä satama tarjoaa mainion pysähtymispaikan ulkomaalaisille ja rannikkoliikennettä harjoittaville laivoille ja kolmanneksi se, että kyseessä oleva kaupunki nauttii nykyaikaisten liikennevälineiden avusta, kuten ovat Shanghai-Nanking ja Shanghai-Hangchow rautatiet. Jos Shanghai sulun kautta tai jollain muulla tavalla suljettaisiin liikennevälineiden yhteydestä, edes suurinkin osa niistä otettaisiin pois, ja samalla katkaistaisiin ulkomainen kauppa, niin ei ottaisi kauan kun koko kaupunki olisi muuttunut tavalliseksi kalastuskaupungiksi tai meriranta huvilapaikaksi ulkomaalaisille. Vuonna 1925 tapahtunut aineellisten suhteiden katkasu Kantonin ja Hongkongin välillä varsin sattuvasti näytti, minkä vaikutuksen liikennesuhteiden päättyminen tekee. Hongkong kärsi tästä suhtelden päättymisestä arvaamattoman suuresti.

Ja lopultakin Shanghaiissa vallitseva turvallisuus näyttää enempi näennäiseltä kuin todelliselta, sillä täytyyhän jokaisen myöntää, että viimeisten kahdentoista vuoden aikana tässäkin kaupungissa on ollut useita taisteluita, sen sisäpuolella ja ympäristöillä. Ja rauhankin aikaan Shanghaiissa tavallisesti tapahtuu ihmisryöstöjä, murhia, murtovarkauksia, murhapolitoja ja muita tavallisten suurkaupunkien rikoksia enempi kuin missään Kiinan sisämaassa olevissa kaupungeissa. Näin ollen tätä oletettua turvallisuutta ja hyvinvointia ei voida pitää minään erikoisena tekijänä Shanghaiin teollisuuksien kehityksessä.

Siirtyessämme nyt tuotannollista elämää edistävästä seikoista niihin, jotka sitä jarruttavat, meidän täytyy ensimmäisenä mainita eri maakuntien hyväksymät tulliliviitit (vero minkä täytyy maksaa maakuntaan tulevasta ja sen lävitse menevästä ja muut tavarasta), sisämaan kauttakulkuve-

rot. Nämä ovat tuotannollisen elämän kehityksen suurimmat jarruttajat. Mattoteollisuuden keskittyminen Pekingistä Tientsiniin, josta jo alumpana mainitsimme, johtui osittain siitä kun viimeksi mainitulla kaupungilla on paremmat mahdollisuudet ulkomaakaupoille, mutta myös suurelta osalta siitä, että Tientsinin mattoteollisuuden harjoittajat ovat vapaita kolmenlaisesta eri verotuksesta, jotka kaikki pekingiläisten mattoteollisuuden harjoittajain täytyy maksaa. Myöskin raaka-aineista ja polttoaineista täytyy maksaa seitsemän kertaa veroa, kun ne tuodaan Shansin maakunnasta, Tantungista Pekingiin, vaikka tuo matka on vain 672 li'ita (noin 220 mailia). Hankowin teestä täytyy maksaa kolmelta kertaa kauttakulku veroa kun sitä kuljetetaan Kalganiin. Nämä monet eri verotukset kohottavat teen hintaa noin kolmekymmentä prosenttia, toisin sanoen jos laatikko teetä Hankowissa maksaa kymmenen ja puoli dollaria, niin Kalganissa se jo maksaa kolme dollaria yhdeksäntoista senttiä enempi vaikka hintaan ei lisätä yhtään mitään muuta kuin pakolliset kauttakulkuverot. Tällaiset olivat verotukset kaksi vuotta sitten. Nyt ne useissa tapauksissa ovat vielä paljon suuremmat, sillä militaristit tarvitsevat varoja ja niitä saadaan verottamisen kautta.

Ulkomaiset kauppiat ovat paremmassa asemassa, sillä heidän täytyy maksaa vain viiden prosentin nimellistulli tavaroille. Kiinalaisten kun täytyy maksaa näin suhteettoman suuret verotukset tavaroilleen, niin he eivät voi kilvoitella ulkomaalaisten kanssa, vaikka tavarat ovat samanlaisia. Tientsinin lähellä Tongshanissa oleva Shee Hsin sementtitehdas ostaa kipsin saksalaisista tehtaista tai saksalaisilta tuottajilta, sillä Saksasta tuotu kipsi tulee halvemmaksi kuin Hupehin maakunnassa, Yingchengistä tuotu, josta täytyy maksaa suunnattomat kauttakulkuverot ja monopolikustannukset. Saksasta kun tuodaan kipsiä, niin siitä tarvitsee maksaa ainoastaan viisi prosenttia sisääntuontiveroa.

Japanin pumpulilanka ja pumpulikankaat kilpailevat lujasti ja onnistuneesti kiinalaisten tuotteiden kanssa, jotka ovat jotakuinkin yhtäläisiä. Ulkomaalaiset suurtehtailijat, joitten tuotantokustannukset ovat suhteellisesti alhaiset, voivat kilvoitella ilman suurempia vaikeuksia kiinalaisten tuottajien kanssa, sillä kiinalaiset teollisuudet ovat vasta nuoruusiässään. Sisääntuontivero, se kun on hyvin alhainen, auttaa tavallaan ulkomaalaisia tuottajia. Sitten vielä lisäksi Kiinassa olevat ul-

komaalaisten kapitalistien omistamat tehtaet esiintyvät ylivoimasina kilvoittelijoina, ne kun eivät joudu maksamaan veroja juuri sanottavasti, joutuksen monenlaisista "sopimuksista."

Kiinalaiset tehtailijat vaativatkin, hyvällä syyllä kylläkin, että kaikki nämä sopimukset täytyisi uudistaa ja sallia kaikille tuottajille yhtäläiset oikeudet. Samoin he vaativat, että Kiinalle täytyy myöntää sellainen oikeus, että se saa itse määrittellä sisääntuontiverot. Samalla myös vaaditaan kauttakulkuverojen poistamista.

Toiseksi tuotannollista elämää jarruttavaksi seikaksi voidaan esittää se, että Kiinalta puuttuu yhtäläisyyttä rahassa, painoissa ja mitoissa. Tuotannon ja kaupan kannalta katsottuna raha ja painomitat ovat huomattuja tekijöitä. Nämä ovat tärkeitä, rahalla mitataan arvot ja painolla paljoudet. Kun nämä eivät ole yhtäläiset kautta maan, edes suurimmassa osassa maata, niin kaupan käynti ei ole helppoa ja tuotanto ei voi kehittyä luonnollista tietään. Suoranaista keinottelua harjoittavat ainekset tunkeutuvat kaikille kaupan käynnin eri aloille. Nämä usein tuottavat tappiota tavaroitten tuottajille, varsinkin kun nämä yrittävät saada tuotteitaan uusille alueille. Kaikista näistä vaikeuksista johtuen kaupankäynnin laajentaminen ei ole niinkään helppo tehtävä, vaikka tuotteille todellisuudessa olisi kysyntääkin.

Yuan Shih-kai dollarit tosin kyllä voittavat yhä suuremman ja suuremman sijan rahanvaihdossa. Mutta kuitenkin näiden rinnalla vielä kiertelee monenlaisia hopea dollareita ja paperirahoja ja monessa kaupungissa joku näistä sivullisista rahoista määrää toisten rahain arvon. Kaikki tämä pitää paikkansa myös painoihin ja mittoihin nähden, vaikka hallituksen taholta kylläkin on hyväksytty viralliset standardit. Mutta nämä hallitukset hyväksymät viralliset painot ja mitat ovat käytännössä itseasiassa vasta Shansissa. Mikä pahinta näiden seikkojen tärkeys useinkin aliarvioidaan.

Vakiintumattomat poliittiset suhteet, niiden lisäksi usein uudistuvat sisällissodat, ovat kieltämättömästi suurempana haittana tuotannollisen elämän kehitykselle. Suoranaisesti ne kylläkään eivät vaikuta teollisuuksiin, mutta ne säilyttävät kauttakulkuverotukset ja muut sellaiset teollisuuksien painostukset sekä myös erilaiset rahat, painot ja mitat. Vielä enempi ne ehkäisevät kunnollisen rautateiden ylläpidon ja uusien rautateiden rakentamisen siinä määrin kuin olisi tarpeellista. Rautatiet ovat tärkeitä tuotannolliselle elämälle.

Kiinassa on tällä kertaa kaikenkaikkiaan vain noin yhdeksän tuhatta mailia rautateitä. Tämä tarkoittaa siis, että Kiinassa on rautateitä vaan yksi maili jokaista 475 neliömailia kohden, maan koko pinta-ala otettuna huomioon, tai yksi maili jokaista 48,000 asukasta kohden. Rautateitä on kerrassaan riittämättömästi. Sitä ei voi kukaan kieltää. Mutta vakiintumattomat poliittiset olosuhteet ja ulkomaalaisille yhtiöille tehdyt myönnytykset jarruttavat uusien rautateiden rakentamista. Ulkomaalaiset yhtiöt konsessioita saadessaan ovat suostuneet rakentamaan uusia teitä, mutta useissa tapauksissa eivät ole rakentaneet yhtään mailia uutta rautatietä. Ja nämä sopimukset ehkäisevät toisetkin rakentamasta niille alueille, jotka kuuluvat ulkomaalaisille yhtiöille. Ja sitten vielä lisäksi olemassa olevat rautatiet nauttivat "oikeudesta," mikä kieltää rakentamasta uusia teitä, jotka voidaan katsoa liikenteessä kilpailijoiksi näille olemassa oleville.

Jotkut vissit ulkomaalaiset voimat, suojellakseen omia etujaan Kiinassa, käyttävät vaikutusvaltaansa poliittisiin puolueisiin nähden, avustavat niistä toisia, että ne säilyttävät valta-asemansa ja niin ehkäisevät yleisen vakiintumisen. Mutta koska tällä kirjoituksella ei ole tarkoitettu takertua käsittelemään poliittisiä kysymyksiä, niin riittää kun sanomme, että Kiinan poliittisilla kysymyksillä ei ole vaan Kiinaa koskevat juuret, vaan ne ovat kansainvälisiä luonteeltaan. Ulkomaalaisten aineelliset edut — kaupassa, teollisuudessa ja liikenteen alalla — useissa tapauksissa jarruttavat Kiinan tuotannollisen elämän kehitystä, joskin ne taas toisissa tapauksissa sitä edistävät. Tullisopimukset, rautatiesopimukset ja ulkomaalaisten vaikutus Kiinan sisäiseen politiikkaan, ne ovat seikkoja, jotka täytyy välttämättömästi tulla ratkaistuksi kunnollisella tavalla ennenkuin Kiinan teollisuudet voivat kehittyä vapaammin.

## MUINAINEN LÄÄKETIEDE

**M**uinaiset kansat pitivät egyptiläisiä lääkäreitä suressa arvossa. Persialaiskuningas Cyrus kutsui Egyptistä lääkärin parantamaan sairasta äitiään, vaikka kreikkalaisia lääkäreitä tavallisesti käytettiin Persian hovissa. Ja tuo tunnettu kreikkalainen historioitsija Herodotos vakuuttaa matkakertomuksissaan, että Egyptissä oli yltäkyllin lääkäreitä.

Syy siihen, että lääketieteen kehitys Egyptissä oli pitemmälle kehittynyt kuin muualla, johtui yksinomaan egyptiläisten ruumiintuntemuksesta. Avatessaan ruumiita, balsamoidakseen niitä, perehtyivät he täydellisesti ihmisruumiin rakentamiseen.

Tosiaankin on ihmeteltävää, että jo 3 ja puoli vuosituhatta sitten oltiin selvillä verenkierrosta ja tiedettiin, että sydän oli sen voimanlähteenä: "Papyrus Ebersissä," egyptiläisten etevimmästä lääkekirjassa sanotaan:

"Kun lääkäri painaa sormellaan jotakin ruumiinpaikkaa, tapaa hän joka paikassa sydämen, koska sen verisuonet ulottuvat joka jäseneseen." Tämä verisuonien tieteellinen järjestelmä onkin suurmerkityksellinen muinaisten egyptiläisten lääketieteessä.

Heidän käsityksensä mukaan johtuvat useimmat

taudeista verisoluista. "Ne alkavat kiertää liian hitaasti jne." Egyptiläiset olivat myöskin huomanneet, että kume vaikutti valtimon nopeuteen. Useimmat egyptiläiset lääkeaineet olivat valmistetut kasviaineista ja todistavat egyptiläisten olleen eteviiä botanikkoja. Mutta löytyy myöskin heidän lääkkeittensä joukosta sellaisia, jotka ovat peräisin eläinkunnasta.

Jotta lääke olisi oikein tehokas, tulisi siihen sisältyä niin monta eri ainetta kuin mahdollista. — Lääkkeet sisälsivät rikkimurennettuja sianhampaita, mädäntynyttä lihaa ja rasvaa y. m. s.

Mutta ennenkaikkea pidettiin erinomaisina lääkekinä niitä, jotka 1600-luvulla valmistettiin ihmisten ja eläinten ulostuksista.

Kun lääkäri oli päässyt selville jostakin taudista, oli hänellä valittavana useitakin reseptejä. Toiset lääkkeet vaikuttivat nopeasti, toiset taas hitaammin, mutta paljon varmemmin.

Olipa sellaisiakin lääkkeitä, jotka vaikuttivat ainoastaan määrättyinä vuodenaikoina. Niinpä löytyi erästä silmälääkettä, jota voitiin käyttää ainoastaan ensimmäisenä ja toisena talvikuukautena, toista käytettiin kolmantena ja neljäntenä kuukautona. Lääkkeitten ulkomaalaisessa nimesä näytti olleen samanlainen taikavoima Egyptis-